

PRAKTIKALOOD II

LEONARDOGA EUROOPASSE JA TAGASI

Tallinn 2006

Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove

Eesti Leonardo keskus tahab eriliselt tänada käesolevas trükises kajastatud praktikaprojektide juhte:

Ija Ivanova, Narva Kutseõppekeskus
Astrid Maidla, Rápina Aianduskool
Siim Aimla, G.Otsa nim. Tallinna Muusikakool
Kai Rannastu, Kuressaare Ametikool
Marve Koppel, Kuressaare Ametikool
Sven Idarand, Eesti Kunstiakadeemia
Riin Kobin, Tallinna Tehnikaülikool
Kristel Tamm, Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus

Eesti Leonardo keskus
Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove
Liivalaia 2 Tallinn 10118
leonardo@innove.ee
www.innove.ee/leonardo

ISBN-13: 978-9985-9776-0-6

ISBN-10: 9985-9776-0-2

Trükis ilmub Euroopa Komisjoni toetusel.

EESSÕNA

Praktiline õpe on ühtviisi tähtis nii kutse- kui kõrghariduses, head ettevalmistust tööeluks ei ole võimalik omandada teoreetiliselt. See on kutsealase koolituse üks põhilisi tunnuseid ning ka üks olulisi komponente.

Kui õppeasutuse seinte vahel toimival õppetööl on vahetuteks osalejateks vaid õppija ja õpetaja ning tulemused mõjutavad vahetult vaid neid endid, siis praktika reaalses tööelus on palju keerulisem protsess. Reaalses tööelus toimuva õppimise ehk praktika korral osalevad õppija ja õpetaja-õppejõu kõrval protsessis ka ettevõtte ja praktikajuhendaja – nõ kolmas osapool. Seega on õppija (ja ka õppeasutus) oma oskuste, teadmiste ja hoiakutega „avalikkuse” ees. Õppija taseme järgi antakse hinnang kogu õppeasutusele.

Reaalses tööelus toimuva õppimise juures ei toimu ainult kutsealaste oskuste ja teadmiste süvendamine. Ehk isegi olulisem on praktika sotsiaalne aspekt – töökohal esitatakse õppijale hoopis teistsuguseid, kõrgemaid nõudeid kui õppeasutuses või kodus. Olgu nendeks siis kasvõi kellatundmine, kohanemine ja kiire reageerimine või koostöö kõige erinevamate inimestega. Seegi on osa praktika „ainekavast”. Muidugi on praktika veel sisendiks erialaõppe sisu arendamisele ning õpetajate-õppejõudude ja juhendajate vahelisele teadmiste vahetusele – õpib nii ettevõtte kui õppeasutus. Lisaks on praktilal, eriti välispraktilal, väga tugev mõju õppeasutuse ja eriala populaarsusele.

Milline on edukas praktika? Õppija on kasvanud nii erialaste kui ka sotsiaalsete oskuste osas, õppeasutuse maine on hea, õpetajate-õppejõudude ja juhendajate erialane kompetents kasvab, ettevõtte saab kvalifitseeritud töötaja.

Seetõttu on asjakohane oodata kõigilt praktikaga seotud inimestelt kõrget vastutustunnet ja koostööd ning soovida tähtsas töös edu!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kalle Toom'.

Kalle Toom

Haridus- ja Teadusministeeriumi
kutsehariduse talituse juhataja

PORTUGAL

Autorid: **ANTON KUZMIN ja IVAN PEROV**

Saatev asutus: **Narva Kutseõppekeskus**

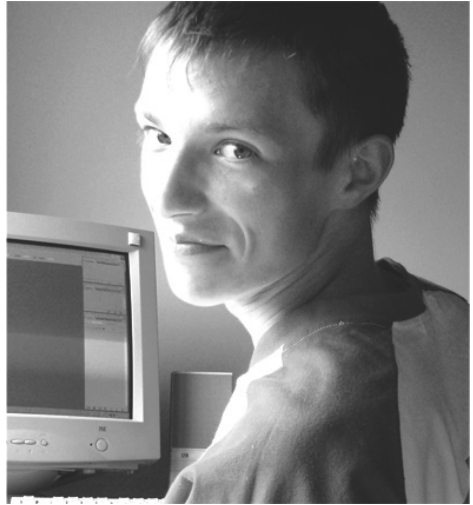
Vastuvõttev asutus: **ETIC_**

Eriala: **multimeedia**

Praktika kestus: **8 nädalat**

Parim asi Euroopa Liidus elamise juures on võimalus vabalt ringi rännata. Ei ole vaja läbida tuhandeid kilomeetreid selleks, et näha või kogeda midagi täiesti uut – imelist leidub igas riigis. Öeldakse, et vaid USA on kõikide võimaluste maa, kuid erinevatele inimestele sobivad erinevad riigid. Meil oli väga hea meel elada ja töötada kaks kuud Portugalis, kuhu sattusime tänu kutseharidusprogrammile Leonardo da Vinci.

Võib arvata, et pikem eemalolek kodust, vanematest ja tüdruksõbrast tähendab paljudele noortele suurt väljakutset. Meile aga mitte, sest olime väga huvitatud tööst, eriti just tööst teises riigis. Hoolimata esialgsest reisiärevusest, kohanesime eluga Portugalis – nii sealse rahva kui nende keelega – palju kergemini, kui oleksime oodanud.

Esimese kolme päeva möödudes tundsimme juba oma korterit ümbritsevaid tänavaid ja kaardi abil seiklesime osaliselt läbi Lissaboni. Nii iga-päeva elus kui töös oli kindlasti palju abi heast inglise keele oskusest. Peab ütleva, et portugali keel, mis on teadagi üks enimkasutatavaid keeli maailmas, on tegelikult üsna kergelt omandatav. Et seda ära õppida nii hästi nagu oleksime soovinud, viibisime meie kahjuks koha peal liiga lühikest aega. Vahel osutus portugali keele kasutamine aga lausa vältimatuks, eriti olukordades, kus polnud lootustki leida mõnda inglise keele rääkijat. Kujutlege vana portugallasest kalameest töötamas merekaldal. Kui arvate, et temaga oli võimalik suhelda inglise keeles, siis tegelikult pigem mitte. Just sellisteks juhtudeks kandsin alati kaasas ja ka kasutasin päris palju portugali keele vestmikku.

Portugallased on väga sõbralikud ja optimistlikud. Lisaks sellele ühendab neid veel üks üldrahvuslik huvi – jalgpall. See on nende jaoks lausa kinnisidee. Ütle vaid sõna „jalgpall” ja kohe ollakse valmis sinuga juttu puhuma. Juhuse tahtel langes meie praktika aeg kokku 2006. aasta jalgpalli maailmameistrivõistlustega. Portugal küll meistriks ei tulnud, kuid fännide hõisetest seda küll välja ei lugeda ei saanud. Kaotusest hoolimata oldi oma meeskonna üle üliuhked. Portugali ühtne jalgpallivaim oli uskumatult muljetavaldav, Eestis sellesarnast ei leia.

Nädalavahetustel seiklesime ringi. Ainuüksi erinevaid ookeanirandu külastasime vähemalt viieteistkümnelt korral. Ühe korra käisime täiesti omal käel ja ilma giidita imekaunis vanas Sintra linnas. Eripalgelised majad, kivisillutisega teed, pilgeni suveniiridega täidetud väikesed poekesed, lõputud küngad ja mäed, pidevalt pilvitu sinine taeva loodus. Üks portugallane rääkis meile, et ka nende jaoks on see kõige ilusam koht maailmas, mida nad ei väsi imetlemast.

Muidugi ei veetnud me kõiki päevi lõbutsedes ja päevitades. Me tegime ka kõvasti tööd. Mõnikord jäime pärast tööd sellepärast õhtuti kojugi, et õppida selgeks uusi karakteristikuid ja mõelda oma projektidele. Üks projektidest, mille kallal töötasime, kujutas endast väikest, noortele inimestele odavaid ehteid müüvat internetipoodi. Teiseks projektiks oli ühele spordiklubile kodulehe loomine. Tegelikult kujutas see endast lihtsakoelist aluspõhja, mida oli võimalik kiiresti ja kergelt muuta ja müüa oma kodulehest huvitatud klubidele. Ehkki praktikajuhendajast meil suurt abi ei olnud, saime kaks sellist kodulehte viimaks ikkagi valmis.

Omandasin praktika vältel palju väärtuslikke kogemusi. Sama võib öelda ka mu klassikaaslase kohta, kes töötas disaini alal. Välispraktika Portugalis õpetas meile rohkem kui kõik muu meie senises elus. Läbisime täiesti omamoodi elukooli õppetunni. **Alles nüüd, koju tagasi jõudnuna, on meil selge pilt, mille poole püüelda, kuidas saavutada edu karjääriredelil. See on üks peamisi eesmärke, mida kõik välismaal praktiliselt sooritavad noored võiksid silmas pidada. Ja kes teab, ehk on see ka ainulaadseks võimaluseks muuta oma vaateid ja ellusuhtumist.**

IIRIMAA

Autor: **AVE MARIA MÖISTLIK**

Saatev asutus: **Kuressaare Ametikool**

Vahendav asutus: **Swan Training Institute**

Eriala: **ärikorraldus**

Praktika kestus: **4 nädalat**

Praktika ootus

2006. aastal kirjutas kutseõpetaja Marve Koppel Eesti Leonardo keskusele ühe toreda projekti, mille kohaselt pidi 6 maatelevõtlu ja 2 ärikorralduse eriala õpilast Saksamaale Plöni ning kaheksa ärikorralduse II kursuse noort Iirimaa Dublinisse praktiseerima minema. Päris pikalt pidime põialt hoidma, et projekt ikka läbi läheks.

Esimene nädal

25. septembri varahommikul hakkasime Kuressaarest üheskoos liikuma. Tallinna lennujaamas läksid meie teed lahku – Dublinisse suundujad istusid Amsterdami lennukile, Plöni minejad jäid Praha lennukit ootama.

Samal õhtul jõudsime Dublinisse. Kõik läks edukalt, meid viidi mikrobussiga kohtumispäika, kuhu vastuvõtivatest peredest kõigile vastu tuldi. Sattusime Maiaga päris noorde peresse – peretütar Lauren

oli nelja-aastane ja käis koolis, perepoeg Shane sai alles mõni päev pärast meie saabumist üheaastaseks ning alles õppis käima. Ma ei tea, kas see oli tüüpiline iiri perekond, aga kirikuskäimise kommet neil ei olnud ja enamasti söödi valmistoitu või poolfabrikaate.

26. septembril alustasime oma inglise keele õppimise nädalat Swani instituudis. Hommikul pidime tasemetesti läbima ja paarikaupa direktoriga inglise keeles vestlemas käima. Selle põhjal pandi meid gruppidesse, kus oli igasugu nahavärvi ja rahvusest inimesi.

Esimese nädala jooksul pidi projekti Dublini koordinaator meile praktikakohad leidma. Dublinisse minnes ei teadnud meist veel keegi, kus ja kuidas me praktiseerima hakkame. Oma tugeva meeskonna abil sai ta sellega pärast mõningaid sekeldusi ka hakkama.

Esimene nädalalõpp Corkis

Esimesel nädalalõpul käisin ma Dublinist 5 tunni bussisõidu kaugusel Corki linnas oma kunagisel keskkooliaegsel sõbrannal külas. Ta oli lähedalasuvast linnast veel kaks eestlannat külla kutsunud ning laupäeval kihutasime autoga varahommikust alates mööda Corki maakonda ringi. Eesmärk: Markko Märtnile kaasaelamine Cork County Rally'l. Sellest päevast on mul väga eredad mälestused: tegime Eesti lippu lehvitates Märtni auto taustal ja ilma taustata pilti.

Kaheksanda ehk selle päeva viimase kiiruskatse finišis olime varakult kohal. Kui Märtn finišeeris, küsis korraldaja, kas me tahame temaga rääkida. Ta hakkas Märtni poole minema, meile ütlemata, et me kaasa tuleks. Tundus nii tähtis üritus ja Märtn nii kuulus inimene, et lausa üllatus oli, et võisimegi Märtniga mõne sõna rääkida. Markko ütles, et seekord oli rehivialik vale (finišeeris kolmandana), kuid pühapäeval lubas asja parandada. Kui pühapäeval Corkist tagasi Dublini poole sõitsin, kuulsin raadiost, et „Marko Martiin” nagu lirimaal seda nime hääldatakse, on teisel kohal.

Teine nädal

Esmaspäeval alustasin oma praktikat Suurbritannia töövahendusfirma Select Appointments Dublini kontoris. See firma otsib töötajaid kontoritöödele: raamatupidajaid, sekretäre, kassiire, kõnekeskuste töötajad. Mu tööpäevad olid lühikesed: 9:30 – 13:00. Mind võeti väga sõbralikult vastu. Hakkasin vastuvõtulauas töötajaid vastu võtma. Lisaks klienditeenindusele pidin tööandjatele reklaame faksima ja töötajatele tavaposti või e-posti teel kirju saatma.

Üks tööpäev kulus mul täies pikkuses vanade CV-de paberihundist läbilaskmisele. Dokumente oli mitu aastat kogutud.

Sain päris tugeva praktika turunduse alal – töötajad, kellele kirju saatsin, olid end viimase kahe aasta jooksul selles firmas töötajana registreerinud ja võib-olla juba unustanud. Kuna töötajaid oli firmas vähem kui tööpakkumisi, siis kord kuus loositi tööd leidnud inimeste vahel välja šampusepudel.

Teed tegi kogu meeskonnale enne lõunat see, kellel esimesena teisu tuli – vahel oli selleks ülemus. Musta teed joodi seal piimaga.

Kolmas nädal

Sel nädalal oli kontoris vähem rahvast – kaks töökaaslast neljast oli Londoni lähistel koolitusel. Nimelt on Dublini kontor uue programmi Axise kasutuselevõtuga teistest kontoritest kõvasti maha jäänud ning kaks inimest käis sellega tutvumas. Sain isegi reedel selle programmi tutvustusbrošüüri uurida. Siiani võtsin Adapt programmist töötajate kontaktid ja siis saatsin Microsoft Outlookist e-kirja. Axisest ükski aga piisab nii koostööpartneritele, töötajatele, tööpakkujatele e-kiirjade kui ka SMS-ide saatmiseks.

Viimane nädal

Võistlus, mille jaoks ma seda lugu kirjutan, juba kestab. Sel nädalal on mul töö hoopis vähem rabelemist olnud kui siiani. Ju kontorijuhil on need ülesanded, mida „plaanis teha siis, kui aega jääb”, otsa saama hakanud. Ühel päeval sorteerisin tööandjad kolmes sahtlis korralikult tähestiku järjekorda, teisel päeval korrastasin ülemisel korrusel kappi. Sain veidi haisu ninna ka töö-

kuulutuste internetti ülespaneku kohta, see on üpris samamoodi nagu Eestis. Eestis saab tööpakkumiste lehel lihtsalt rohkem lünki täita.

Tagasi kodus

Saatsin Eestisse jõudmise järel oma Dublini kontorisse maha jäänud töökaaslastele lirimaal tehtud pilte. Lisasin teate, et igatsen nende järele. Oli tõesti tore koos nendega töötada.

Oleks lihtne öelda, et ma ei õppinud välispraktikal midagi uut. Lihtne ja võib-olla rumalgi. Inimene õpib iga päev midagi, olenemata riigist, kus ta parasjagu viibib. Rumal oleks selle koha pealt silm kinni pigistada ja öelda, et neli nädalat võõras riigis elamist ei õpetanud mitte midagi. Kindlasti on inimesi, kes lihtsalt ei taha õpetatavat vastu võtta.

Samas on lirimaa Eestiga üpris sarnase kultuuriga maa. Rohkem oleks ehk õppida olnud mõnes täiesti teistsuguse kultuuriga riigis.

SAKSAMAA

Autor: **HELIN MIIL**

Saatev asutus: **Räpina Aianduskool**

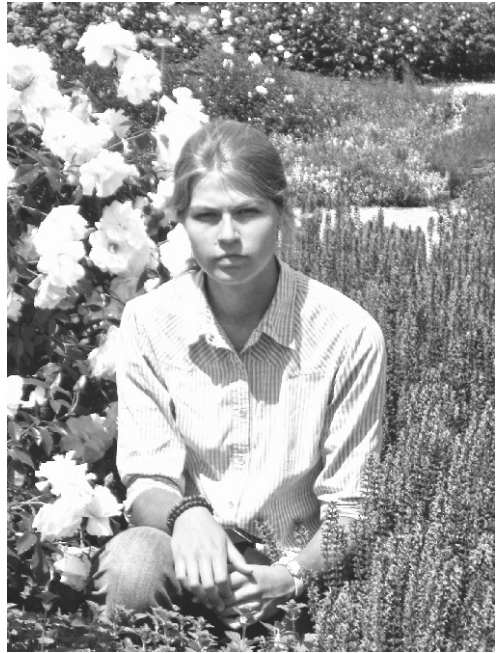
Vahendav asutus: **Staatliche Berufsbildende Schule 5 Erfurt**

Eriala: **maastikuehitus**

Praktika kestus: **3 nädalat**

Minu praktikareis Saksamaale algas viperustega. Kui venelannast reisisaatja mu teisele korrusele oma istekohta otsima suunas, lõin esiteks pea lakke ära. Järgnevas tekkis segadus istekohatadega, sest piletil märgitud number ei vastanud tegelikkusele. Lätis, nagu meil Eestiski suvisel ajal tavaline, oli käsil põhjalik teeremont ja vahepeal tuli teha lühiajalisi seisakuid. Jõudis tekkida väike kärsitus – reis niigi hiiglama pikk alles ees ja juba sellised takistused.

Läbinud edukalt kõik piiripunktid, saabusime järgmise päeva hilisel pärastlõunal Frankfurti. Sealt viis rong meid edasi Erfurti. Raudteejaama oli meile vastu tulnud projekti kohalik kontaktisik proua Hoffmann. Tema abiga ostime piletiautomaadist nädalapileti ja järgnes esimene sõit kohaliku trammiga ühis korteri juurde. Trammist sai meie edaspidine pidev sõiduvahend.

Erfurtil on väga ilus vanalinn. Kohati tekkis tunne, et tegu polegi kaasaegse linnaga, vaid aeg on siin justkui peatunud. Erfurtis on üllatavalt palju rohelist ja vähe automüra, enamik inimesi kasutab liiklemiseks tramme. Autosid liikles tänavatel rohkem nädalavahetustel.

Esialgugi oli linnas avastamist palju. Näiteks tuli selgitada välja parimad toidu- ning riidepoed. Pisut keeruline oli orienteeruda eurohindades – ikka käis pidev ümberarvutamine. Mõnedes laiemalt levinud poekettide kauplustes olid koguni erinevate maade hinnad siltidele märgitud, sh ka kroonides. See tekitas hästi koduse tunde.

Meie korteriperenaine oli meile valmistanud esimesel õhtul õhtusöögi – grillitud vorstid, mille kõrvale pakuti friikartuleid või kartuliputru. Edaspidi valmistasime õhtusöögi ise, sest praktikapäevad olid meil kõigil erineva pikkusega. Peab ütleva, et sealne toit maitses kuidagi hoopis paremini kui kodumaal (mitte järeldada, et tühi kõht oli parim kokk, näljased polnud me sugugi).

Keeleprobleeme tekkis mul ainult sellistes olukordades, kui räägiti millestki väga spetsiifilisest ja me polnud neid mõisteid lihtsalt koolis kunagi käsitlenud. Ometigi

sai ka siis küsimused väga edukalt jooniste abil selgeks teha. Palju keerulisemaks läks, kui mõni sakslane rääkis kohaliku koduküla murrakut. Lõpuks saime asjad ikka omavahel edukalt aetud ja naljagi lisaks.

Meie praktika toimus erinevates firmades. Esimesel päeval võeti meilt praktikakohas vastu vajalikud dokumendid, tutvustati asutust üldiselt, küsiti, kas vajame tööriideid jne.

Minu esimeseks tööks sai surnuaias tee nivelleerimine, sest seda taheti uuendada. Oli tarvis välja arvutada, kui palju tuleb vana pinnast ära viia ning kui suur veoauto tellida. Külastasime ka nn materjaliladu, kus tutvusime erinevate ehitusmaterjalidega. Eestis pole ma veel sellises kohas praktikal olnud, kus oleks nii suur erinevate materjalide valik. Sain teada palju uut ja huvitavat ning mis peamine – oma erialale tarvilikku.

Olen väga rahul sellega, et meile juhtus selline juhendaja, kes armastas oma eriala. Ta tahtis ka praktikantidele võimalikult palju oma teadmistest edasi anda ja lasta meil ise niipalju kõike järele proovida, kui vähegi võimalik.

Kahju ainult, et meil koolis ladina keelt nii vähe kasutatakse ning nõutakse – praktikal oleks sellest suur abi olnud tundmatutele taimedele nimetuste leidmisel.

Minu praktikaasutus tegeles osade linna haljasalade ja ühe surnuaia hooldamisega. Ühel päeval, kui olime parajasti tutvumas, kuidas Saksamaal surnuaias hauaplatse haljastatakse, küsis juhendaja, kas me oleme käinud kunagi sellisel „ekskursioonil“, kus selgitatakse ja näidatakse, mis saab inimese kehaga pärast surma. Vastasime eitavalt ja meie nõusolekul asus ta organiseerima. Tänu heale giidile osutus toimunud õppevisiit ootamatult põnevaks ja põhjalikuks.

Järgneva kahe nädala jooksul saime nii muru rohida kui niita. Õppisime ühtlasi juurde selliseid asju, mida Eestis praktikal pole olnud võimalik seni proovida. Sealhulgas äärekivide ladumist, äärekivide raiumist sobivasse mõõtu, saime proovida freesimist, pinnase tihendamist vastava seadmega, olime abiks mänguväljaku noorendamisel ja tegime palju muud.

Vahepeal juhtus ka mõningaid koomilisi vahepalu. Näiteks anti mulle ülesandeks niita ära üks muruplats. Niiduk läks ilusti käima, aga tulemust seljataha ei tekkinud. Niidukil oli nimelt lõiketera puudu. Juhendaja veel noris, et oh teid praktikante – aina saboteeriks ja viiliks igal võimalusel...

Jäin praktikaga väga rahule, sest õppisin nii palju juurde. Lisaks oli mul võimalus tutvuda veel ka uue kultuuriga. Ainsaks miinuseks võib lugeda seda, et praktika Saksamaal nii kiiresti läbi sai. Südamesse kogunes palju sooje tundeid, sest kollektiiv, kellega koos töötasime, oli hästi vahva.

Kõigil, kes kahtlevad, kas midagi sellist ette võtta või mitte – tegutsege! See kõik annab juurde nii palju uusi teadmisi, kogemusi, emotsioone ja mälestusi. Noored oleme me kõik ainult kord elus.

AUSTRIA

Autor: **MAILA PÖDERSALU**

Saatev asutus: **Kuressaare Ametikool**

Vastuvõttev asutus: **Baki 8 Wien**

Eriala: **sotsiaalhooldus**

Praktika kestus: **4 nädalat**

Minu välispraktika vastuvõttev organisatsioon oli Viini Pedagoogiline Kool BAKI 8, mis hoolitseb lasteaedades ja lastepäevakodudes kasvatus- ning hariduse eest, õpetab välja lasteaiapedagooge ja tegeleb ka nende täiendkoolitusega. Töötajaid on seal väga palju, sest asutus hõlmab tervet Austriat.

Praktika toimus 03.04-27.04.2006 ehk peaaegu kuu aega. Mina töötasin Übungskindergartenis, mis eesti keeles tähendab harjutuslasteaeda. Seal oli 2 lasteaiarühma, kus kummaski oli üks lasteaiapedagoog ja üks abiline. Mõlemas rühmas oli 20 last vanuses 4 - 6. Samas asus ka kool.

Minu praktikajuhendaja oli Natascha Tasmili. Suhted praktikajuhendajaga olid

head ja kuna seal oli veel ainult 2 töötajat, sain ma kõigiga hästi läbi. Võtsin tööst aktiivselt osa ja aitasin, kus vaja. Erialselt suhtuti minusse praktikaperioodil kui võrdsesse. Minu vastutada oli rühma lapsed siis, kui praktikajuhendaja oli kusagil mujal. Samuti käisin iseseisvalt lastega õues.

Alguses ei saanud ma paljudest sõnadest aru, kuigi olen koolis saksa keelt seitse aastat õppinud. Kui aga palusin vestluspartnereid aeglase- malt rääkida, siis hakkas tasapisi minema. Hiljem ei olnud enam sellist probleemi. Ma suhtlesin aktiivselt saksa keeles nii laste kui täiskasvanutega.

Kokkuleppel juhendajaga korraldasin ühel korral Eestit tutvustava päeva. Enne hommikuringi segasin suhkru, kama ja hapupiima. Tükeldasin ka „Mõnusat maiust”, mille olin Eestist kaasa võtnud.

Hommikuringis rääkisin lastele Eestist ja näitasin neile pilte meie linnadest ja merest. Lapsed imestasid selle üle, et Viinis elab samapalju inimesi kui Eestis. Veel rääkisin neile, et Eesti on mereriik – palju vett ja palju laevu; et meil ei ole mägesid, aga meil on saared. Küsimuse peale, mis saared on, vastasid lapsed: „Vees olevad maatükid!” Veel uurisid lapsed, et kas on Eestis metrood ja tramme jne.

Siis paluti mul laulda üks eestikeelne laul. Õpetasin neile laulumängu „Kaks sammu sissepoole, kaks sammu väljapoole”. Lastele meeldis see väga, tantsisime ja laulsime seda laulu mitu korda. Veel sai ringis olles mängitud telefonimängu.

Pakkusin kõigile kama (igale teelusikatäis), kellele meeldis, see sai juurde ja kellele ei meeldinud, see oli lihtsalt kama ära maitsnud. Siis pakkusin tükikest „Mõnusat maiust” – see meeldis peaaegu kõigile lastele. Õues õpetasin neile veel mängu „Heeringas, heeringas 1, 2, 3” ja nii see päev lõppeski.

Tundsin, et mind toetati kogu praktika aja. Tunti huvi eelmise päeva õhtupoole ja ka nädalavahetuse tegemiste vastu. Kui soovisin infot millegi kohta, siis seda jagati meeleldi. Meile olid korraldatud ka õppekäigud teistesse lasteaedadesse ja mõnda harjutustundi. Meelde jäi lihavõtteaegne pidulik koosistumine projekti Austria koordinaatori Natascha kodus.

Mina isiklikult sain juurde julgust suhelda võõraste inimestega nende emakeeles. Kui ka mõni sõna läks valesti, selgitasin teisiti, kui vaja kasvõi käte ja jalgadega, ja minust saadi aru.

Sain tunda viisakust ja rahu, mis on ka mind mõjutanud. Ei ole ju mõtet närviline olla, kui asi ei sõltu sinust. Olen nüüd rohkem valmis suhtlema ja vajadusel ka aitama.

ŠOTIMAA

Autor: ERKI PÄRNOJA

Saatev asutus: G.Otsa nim. Tallinna Muusikakool

Vahendav asutus: North Glasgow College

Eriala: pop-jazz kitarr

Praktika kestus: 3 nädalat

23. jaanuar

Saabusime Glasgow'sse. Esi- mesed päevad olid meil kohus- tustevabad. Tutvusime kooli ja linnaga. Aleksandra sai endale klassi, kus harjutada, mina ja Marvi kohtusime meie praktikajuhendaja Kevin Dobie'ga ja saime eratunni temalt. Öhtuti toimusid ühes pubis Glasgow College bändide kontser- did. Seal tutvusime oma uute bändikaaslaste basskitarrist Craigi ja klahvpille mängiva Davidiga.

Ööbisime merekooli ühiselamus, seal toimusid ka hommiku- ja õhtusöögid. Lõunat sõime koolis, kus oli meie hindadega võrreldes küll kallis, aga Šotimaa kohta suhteliselt soodne.

26. jaanuar

Toimus esimene loeng – Kevin tutvustas 1. kursusele, meile ja Soome vahetusõpilastele arvuti- klassis audiosalvestusprogramme ja stuudiotööd. Peale erialatunde

ja bändiproove me klasse eriti kasutada ei saanud, kuna seal maal ei ole kombeks koolis harjutada, seal tehakse ainult proove ja salvestatakse. Erinevalt Eesti muusikakoolidest pannakse seal kooli ukсед juba kell viis kinni. Meie Marviga saime rahulikult oma asju ilma kedagi häirimata ööbimiskohas harjutada, nädala lõpuks suutis Aleksandra endale ikkagi harjutusklassi välja võidelda.

28. jaanuar

Koolis toimus teine bändiproov, seekord mängisime lugusid ka. Enamus ajast läks siiski lugude valimise peale. Meie ülesanne kolme praktikanädala jooksul oli ansambliga selgeks õppida ja esitada umbes kuus lugu, millest osa tutvustaks nii Eesti rahva- kui popmuusikat, osa võis olla üldtuntum popmuusika. Õpetajate soov oli, et esitaksime ka mõne töötluše šoti rahvaviisidest.

29. ja 30. jaanuar

Kool on suletud. Ööbimispaigas sai soomlastega jämmida. Lõunal käisime söömas restoranis Mother India. Restoran võib seal maal tähendada hoopis midagi muud ehk siis see ei ole kallis. Öhtuti käisime oma seltskonnaga ühes Buchannani tänava pubis elavat muusikat kuulamas. Pühapäeva õhtul oli O'Neillsi pubis rahvamuusikaõhtu ja vaba lava, kus meie Marviga üles astusime.

2. veebruar

Tutvusime Glasgow College stuudiotega. Nägime, kuidas õpilaste ansamblid salvestasid analooglindistusseadmega oma kompositsioonitunniks valmis kirjutatud lugusid. Naljakas tundus, et vahendid, millega salvestati, olid Eestiga võrreldes väga vanamoodsad, aga salvestise kvaliteet oli väga hea.

6. veebruar

Nädalavahetusel sõitsime koolibussiga mägedesse. Külastasime William Wallace'i ausammast ja selle juures olevat muuseumi, samuti ka lossi, kus filmiti „Bravehearti“. Lõunat sõime väikeses külas, kus oli võimatu aru saada, mida kõrvalolev inimene räägib. Külastasime ka Glenboyle viskidestilleerimistehast ja seal lähedal asuvat Loch Almondi.

7. ja 8. veebruar

Viimased ettevalmistused kolmapäevaseks kontserdiks. Tegime proove selleks, et esimest korda ka õpetajad asjasse kaasata, kutsusime nad proovi kuulama. Saime kasulikke õpetussõnu, kuid üldiselt oldi meiega rahul. Öhtul külastasime Hamptoni staadioni, saime seal isegi paar väravat lüüa.

9. veebruar

O'Neillsis esines ansambel KOLMAPÄEV EESTIST!!! Meie soojendusbändidena astusid üles paar punkkolektiivi kolledžist. Rahvast oli hoolimata halvast ilmast väga palju kohale tulnud ja see, mis me tegime, meeldis neile väga. **Me ise jäime ka endaga rahule. Tegelikult.**

12. veebruar

Olime kõigiga koolis juba hüvasti jätnud. Toimus metsik suveniiride ostmine. Viimasel õhtul avanes teist korda võimalus kuulata Glasgow linnas jazzmuusikat. Aadress oli meil teada, aga õige koha leidmine osutus siiski raskeks – me ei osanud arvata, et klubi võib olla suur katoliku kirik. Ees ootas pikk ja väsitav, mitmete hilinenud väljumistega tagasilend Eestisse.

PRANTSUSMAA

Autor: **ILONA SULA**

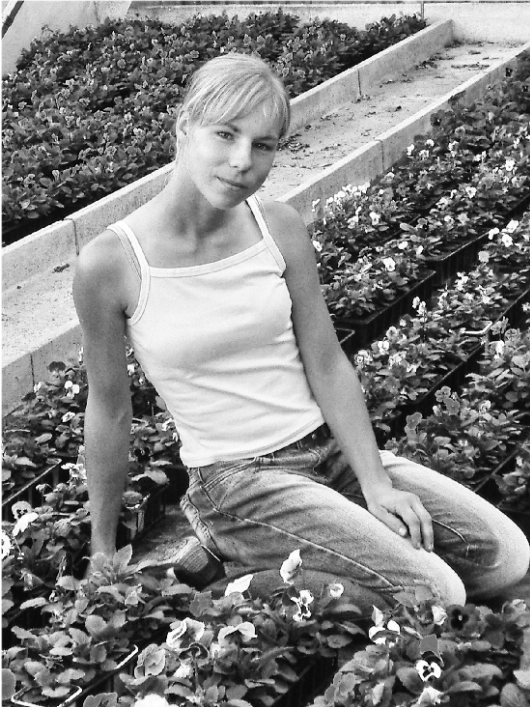
Saatev asutus: **Räpina Aianduskool**

Vastuvõttev asutus: **Crede Formation Horticole des Maisons**

Families

Eriala: **maastikuehitus**

Praktika kestus: **4 nädalat**

Olen Ilona – üks kolmest õnnelikust inimesest, kelle Leonardo da Vinci programm Prantsusmaale praktikale saatis!

Enne reisi oli hirm, kuidas ma küll seal hakkama saan – nii kaugel ja nii erinevate traditsioonidega maal, kus lisaks enamus inimesi räägib ainult prantsuse keeles. Praegu reisile tagasi vaadates võin kindlalt öelda, et minu hirm oli täiesti mõttetutu. Need neli nädalat välismaal olid minu jaoks täiesti probleemivabad ja äärmiselt huvitavad!

Bonjour France!

17. september. Tallinna lennujaamas oli kõik väga lihtne ja kerge. Istusime Heili ja Angelikaga lennukisse ja tõusime taevasse. Meie kolme jaoks oli see esimene õhusõit ja seega üsna põnev. Lendasime

umbes kolm tundi ja siis – Bonjour France! – olimegi Pariisi lennujaamas. Seda muidugi ei saa võrrelda Tallinna omaga, see on mitu ja mitu korda suurem. Järgmist lennukit Nantes'i pidime küll viis tundi ootama, aga teine lend oli samuti väga hea. Nantes'is ootas meid juba Philippe sildiga, kus olid meie nimed peal. Istusime tema autosse ja sõitsime kooli. Meile näidati kätte tuba, viidi sööma ja peale seda läksime oma tuppa magama. Ees ootas põnev kuu Prantsusmaal.

Töö

Juba järgmisel päeval valis igaüks meist endale välja firma, kus soovis töötada esimese nädala. Mina valisin linnahaljastusega tegeleva firma. Minu jaoks oli töötamine seal väga huvitav ja hariv. Isegi tavaline mururajamine erines meie omast. Väga paljusid töid tehti masinate abiga.

Ja üks asi veel oli minu jaoks harjumatu – kõik töötajad olid mehed! Muidugi

polnud see minu jaoks probleem, sest kõik olid väga sõbralikud ja abivalmis inimesed. Eriti tänulik olen Stephanile ja tema tiimile, kellega me objektidel käisime, kes igati aitasid mind ja tegid minu jaoks töö huvitavaks.

Kaks järgmist nädalat töötasin puukoolis, kus sain teha väga erinevaid töid, alustades ümberistutamisest ja lõpetades taimede eri firmadest toomisega. Ka siin suhtusid inimesed minusse väga mõistvalt ja sõbralikult.

Vaba aeg ja sõbrad

Esimese nädala elasime koolis, kus tutvusime sealsete õpilastega, kellega hiljem ka lõbusalt aega veetsime. Ehkki nende inglise keele oskus polnud just hea ja meie prantsuse keel nullilähedane, saime üksteisest vägagi hästi aru.

Kaks järgmist nädalat elasime eraldi kaasõpilaste peredes. Minust sai Aurelie pere liige. Selle aja jooksul, mis me koos veetsime, sai Aurelie'ist minu väga hea sõber, kellest praegu Eestis olles suurt puudust tunnen. Muidugi me kirjutame üksteisele ja kohtume tulevikus veel, meie sõprus ei lõppenud minu ärasõiduga.

Koos Aurelie'ga käisime mere ääres ja mitmeid losse ning nende juurde kuuluvaid parke vaatamas. Küllastasime veinitööstust, kus sain teada, kuidas tehakse Chinon' veini. Käisime ka Doué loomaaias, mis erineb meie omast nii sealsete loomade kui ka haljastuse poolest. Kõik see on vaid osake sellest, mida me koos tegime. Iga päev Aureliega oli huvitav ja tore. Vaatamata sellele, et esimese nädala alguses pidi ta kasutama väga palju sõnaraamatu abi, leidsime me kohe ühise keele.

Viimase nädala veetsime jällegi koolis koos teiste õpilastega, kellega olime samuti sõpradeks saanud ja kellest praegu samuti väga puudust tunnen. Sellel nädalal tegelesid meiega rohkem ka õpetajad, kelle tundidest saime osa võtta ja kes korraldasid meie jaoks ka ekskursioone.

Kokkuvõte

Oli väga kurb lahkuda inimestest, kellega olin ühe kuuga nii lähedaseks saanud. Olen väga õnnelik, et mulle anti võimalus õppida ja kogeda midagi täiesti uut. Kõik need teadmised, mis ma välismaal praktiliselt olles sain, on minu jaoks väga tähtsad ja hindamatud. Ja see, et ma sain nii hästi hakkama võõras keskkonnas, annab mulle julgust ja enesekindlust edaspidisteks tähtsateks sammudeks nii karjääri- kui eluteel.

SAKSAMAA

Autor: **KAREN SILTS**

Saatev asutus: **Räpina Aianduskool**

Praktikapartner: **Staatliche Berufsbildende Schule 5 Erfurt**

Eriala: **aiandus**

Praktika kestus: **3 nädalat**

Sõit algab...

Täis ootusi ja lootusi võtsime 19. mai varahommikul suuna Erfurdi poole. Läbi Läti, Leedu ja Poola seigeldes jõudsime lõpuks Saksamaale. Berliinis nägime paadunud jalgpallifänne linnapeal ringi tatsamas, näos maalingud ja seljas kirjud ürbid – käimas olid 2006. aasta jalgpalli maailmameistrivõistlused. Frankfurdis jõudsime enne rongi peale minekut linna peal väikse tiiru teha. Erfurdi metroojaamas võttis meid peale paaritunnist sõitu vastu projekti rõõmsameelne kontaktisik Elke, kes meid külalistemajja viis. Pererahvas oli väga külalislahke ja sõbralik. Pärast lühikest tutvumist paluti meid lauda saksa kulinaaria nippe maitsma.

Läbi linna kooli...

Järgmisel päeval tutvusime meid vastu võtnud kooliga. Dekaan pidas ülevaatliku loengu oma koolist, praktikakorraldusest ja õppekavast, mis mõnetigi erines meie omast.

Erfurt jäi meelde oma imeilusa arhitektuuri, sõbraliku rahva ja rohkete aianduskeskustega. Linn sai varsti väga koduseks ja armsaks. Üle kõige meeldis mulle trammiga sõita ja vaadata, kuidas linnakeskus aina kaugeneb ja kaugeneb.

Praktikakohtade valimine ja värvikirevad praktikapäevad

Järgnevatel päevadel pärast saabumist käisime Elkega praktikakohti vaatamas. Igaüks sai endale meelepärase praktikakoha valida. Floristid läksid tööle lillepoodidesse, maastikuehitajatest kaks läksid tööle Egaparki, teised kaks linnahaljastusse.

Minu valik langes kaktuste firmale „Kakteen-Haage“, mis oli torkas silma just mitmekülgsete tööde poolest. Ma teadsin, et ma ei pea seal üksluist tööd tegema. Ja nii ka läks. Seal firmas oli nii palju erinevaid kaktusi, sukulente, bonsaisid, vahalilli, et silme ees löi lausa kirjuks. Lausa lust oli alustada tööpäeva väikese tiiruga läbi aiandi, sest kunagi ei võinud teada, mida uut seal näha võib. Eriti vahvad olid väikesed kilpkonnad, mis aegluubis oma aedikus ringi uimerdasid ja võilille lehti vitsutasid.

Minu juhendajaks oli härra Haager. Temaga rääkisin saksa keeles, kuna inglise keelt ta ei osanud. Teiste töötajatega sai suhelda inglise keeles, mis oli minu jaoks tunduvalt kergem. Oma juhendajalt õppisin juurde väga palju uut ja huvitavat, millega ei olnud varem kokku puutunud. Esimesel tööpäeval tutvustasin ennast ja rääkisin üldiselt Rápina Aianduskoolist. Juba esimesel tööpäeval sain minna tellimust täitma koos „kolleeg“ Ralfiga. Läksime ülikoolilinna Jenasse, mis asub Erfurtist 40 km kaugusel. Jenas käisin botaanikaaias ja lillepoodides.

Ootamatu reis...

Viimasel praktikanädalal tuli tellimus Šveitsist ja ülemus küsis, kas ma tahaksin kaasa minna. Et sellist pakkumist ei tehta just iga päev, haarasin loomulikult võimalusest kinni. Šveitsi läksin koos ülemuse tütre Amreyga. Ka tema ei olnud varem üksinda Šveitsis käinud ja seega oli see meile mõlemale suur seiklus.

Läbi Lõuna-Saksamaa rännates, nägin võimsaid viinapuuistandikke, „metsikut loodust“, lennukite- ja sõjatehnika muuseumi. Kui jõudsimme piiripunkti, hakkas peale üks suur mäsu. Saatekirjadega oli probleeme ja alles peale pikka ootamist saime lõpuks Bazali sõita. Kui kohale jõudsimme, laaditi kaup maha ja seejärel näidati meile linna. Ööseks jäime Amrey sõbranna poole ja hommikul hakkasime tagasi Saksamaale sõitma.

Ideaalne praktikakoht

Praktikakohaga jäin täiesti rahule. Ma arvan, et see oli parim praktika, mis minul kunagi olnud on. Kõiki neid oskusi saan ma kasutada tulevikus. Kõike, mida õpid, õpid terveks eluks! Tänu praktikale olen ma tunduvalt enesekindlam ja tean, et suudan sirge seljaga uutele katsumustele vastu astuda. Kui avaneks uus võimalus, ei kõhkleks ma hetkekski, vaid pakiksin kohe kohvri.

Peale elamuste ja uute kogemuste sain ma ka palju uusi tuttavaid ning sõpru.

Soovitan kõigil minna välispraktikale, sest see on midagi enam kui lihtsalt praktika, see on kogemus, mis ei unune kunagi, vaid jääb terveks eluks.

Aktiivne vabaaeg...

Kahe Elke kolleegiga käisime Ega keskus, kus oli tegevust nii väikestele kui suurtele. Minu lemmikuks osutus jaapani aed, aga sai ka laste aias torust alla lastud ja lõbustusatribuutidel veidi nalja tehtud.

Koos Elkega käisime Bad Langensalzas Rooside peol, külastasime samuti omapärast jaapani aeda, botaanikaaeda ja käisime lihtsalt linna peal ringi. Ühel nädalavahetusel käisime loomaaias, kus võis näha kõiki loomi tarantlist kaelkirjakuni.

Vahel oli tunne, et puudu jääb ajast, aga kohe kindlasti mitte tegevusest.

Viimasel nädalal toimus meie jaoks korraldatud lõpupidu. Vahetasime viimaseid muljeid, sõime torti ja jätsime hüvasti.

Lõpetuseks...

Kui pakutakse võimalust välispraktikale minna, siis haara sellest kinni, elurong ei oota lõpmatuseni. Pigem riski, kui ka kahtled. Minu arvates on Leonardo da Vinci programm ennast igati ära tasunud, see annab kutsekooliõpilastele võimaluse oma silmaringi laiendada ja ennast tööelus proovile panna.

SAKSAMAA

Autor: **KÜLLIKE NIMMERFELDT**

Saatev asutus: **Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus***

Vastuvõttev asutus: **Bugenhagen Berufsbildungswerk**

Eriala: **pagar-kondiiter**

Praktika kestus: **3 nädalat**

Ma ei uskunud, et tuleb ette selline reis. Reisiks valmistusin ilusti. Uudishimu oli suur, mismoodi Saksamaal tehakse pagar-kondiitri tööd. Töökeskond oli hea ja olin Saksamaal enesekindel. Väga huvitavaid uusi kogemusi sain juurde. Näiteks tegin jalgpalli saia. Jalgpall käis nii – võtsin taigatüki ja tegin väikse paksu paela, rullisin käte vahel. Siis tegin keeru peale, et otsad kokku saavad. Võtsin kätte, et saaks rohkem ilusaks jalgpalli kujuks. Saiapunumist oli mitut moodi. Oli madalaid ja kõrgeid punumisi. Tegin liivataigna! Siis tegin sellest küpsiseid ja tegin poistele ära.

Mina õppisin esimesel kursusel. Ja nüüd olen teisel kursusel. Sakslastel on täpsus oluline. Tõusime väga vara ja see meeldis mulle. Sain Saksamaal hakkama. Ja kooli õpilased olid väga lähedad ja õpetajad olid ka lähedad. Kui oleks võimalus, siis läheks uuesti sinna kooli praktikale. Täitsa tore oli seal praktikal olla. Ja koolis on lähedad erialad.

Ainus probleem minu jaoks oli lennukiga lendamine, sest ma kartsin kõrgust. Õeldi, et ära mine luugi juurde istuma. Aga piletil oli aknaäärse koha number - ma pidin sinna istuma. Mul oli väike hirm. Mõtlesin, et saan üle sellest hirmust. Ja Saksamaal ma naersin enda üle, et sain ilusti hakkama. Olin uhke enda üle. Saksamaal sain uusi kogemusi ja sain endale ka kirjasõpru. Teises riigis tundsin nagu oleksin kodus, ainult riigi vahetus oli. Võõrkeelega sain hakkama ja sain aru, mida nad öelda tahavad. Üldiselt saime üksteistest aru. Õppisin keeli filmides ja võõrsõnastikest.

Kool asus mere ääres ja peale tööd sai jalutada. Elasime Lübecki linna osas, kus meil oli enda elamine. Valmistasime ise süüa ja vabal ajal tegelesin spordiga. Reisisin bussidega Lübeckis ja Travemündes, et linnadega tutvuda. Lübeck ja Travemünde olid väga ilusad linnad. Ja saime käia Hamburgis, hansalinnas.

Ja šoppamas sai ka käidud. Saksamaal on ilusad linnad ja soovin tagasi minna. Vaadata nende linnade ajalugu. Minu unistus on olla jõulude aeg Lübeckis. Tagasi lendamine läks mul edukalt korda. Juhtus et, käisin korra ära ja sain jälle aknaluugi juures istuda. Mul kulus reis edukalt ära ja ma ei kahetse, et läksin sinna. Poleks läinud, siis oleks kahetsenud väga!

Hei! Ära kõhkle, kui Sul tuleb reis. Hirmud jäta siis maha, seal saad positiivse elamuse. Usu minusse! Sa ei kahetse üldse. Edukalt pealehakkamist!

* Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus tegeleb erivajadustega inimeste kutsealase koolitamisega. Õpetatakse tiseritööd, pagar-kondiitritööd, rahvuslikku käsitööd, kergeõivaste õmblemist, kodumajandust, puhastusteenindust, sekretäritööd ja arvutiteenindust. Pagar-kondiitri erialal õpivad kerge vaimse puude või õpiraskustega õpilased. Õppeaeg 3 aastat.

ITAALIA

Autorid: **EVELIN KÄRBER ja MARGIT OITMAA**

Saatev asutus: **Tallinna Tehnikaülikool**

Vastuvõttev asutus: **Centro Costumi**

Eriala: **tekstiili- ja rõivatehnika**

Praktika kestus: **14 nädalat**

*„Due ragazze dell'allievo stanno cercando l'appartamento o la doppia stanza a Roma, stanza da bagno necessaria e cucina. Durante il periodo di 12.06 alla conclusione di settembre“**

...esimene kokkupuude itaalia keelega. Interneti teel eelnevalt korterit otsides tundus algul uskumatu, et toimub minek Rooma praktikale. Korterit leidsime siiski juba kohal olles, sest interneti Itaalias eriti ei kasutata. Majutuse leidmisel oli väga suureks abiks praktikajuhendaja, kes leidis korteri strateegiliselt väga heasse piirkonda. Koht oli vaikne ning turvaline, samas ka väga hea infrastruktuuriga piirkonnas.

Itaalia kohta võib teada nii mõndagi, kuid siiski on võõras riigis elamine keeruline. Kultuur on sootuks erinev Eesti omast. Rooma on võimas kultuuripealinn, seega turistirikas ja kallid – siin on

palju näha, õppida ja kogeda. On ilusad kirikud, odavad turud, Vahemeri, lõputud öised ummikud ja suur hulk rahvast. Rahvast on massidena tänavatel nii päeval kui ööl.

Teades, et itaallased suhtuvad reeglina teatava võõristusega inglise keelde, otsustasime me osaleda itaalia keele kursustel, mis toimusid kaks korda nädalas paralleelselt meie praktikaga. Igapäevaelus oli keelekursustest palju kasu, ühtlasi võimaldas see sotsiaalset lävimist kohalikega. Kõneldi küll ka inglise keelt, kuid võõrkeelena üldisemalt siiski prantsuse või siis hispaania keelt. Itaalia keele õpingud suurendasid eneseväljendusoskust, samas tekitasid huvi saada üha rohkem teada nii Rooma kui ka kogu Itaalia kohta. Itaallased lihtsalt on niivõrd vabad suhtlejad ja üritavad ennast igal moel arusaadavaks teha, ehk siis äärmiselt avatud rahvas ning alati ABIVALMID sinu muresid lahendama.

*Kaks tüdrukut, üliõpilased, otsivad Roomas korterit või tuba, vajalik vannituba ja köök. Perioodiks 12.06 kuni septembri lõpuni.

Praktika toimus firmas Centro Costumi, mis oli väike pereettevõtte ja koosnes 8 - 15 inimesest. Lisatöötajate arv oleneb töö raskusest. Peamiseks tegevuseks oli ajalooliste kostüümide laenutamine ja valmistamine teatritele, televisioonile, suurematele pidulikele üritustele, kuid ka eraisikutele. Arvatav kostüümide arv küündis ligikaudu 40 000-le. Abistasime kostüümide korrastamises, ülesseadmises, ülesvõtetel. Praktikaperioodi põhiülesandeks sai kostüümide valmistamine Rooma ühe suurima teatri „Sistina“ uuele muusikalile. Töö oli huvitav ja ühtlasi vastutusrikas. Eriti huvitav oli olla itaallaste kollektiivis ja näha, kuidas inimesed seal maal tööd teevad. Suhted töökaaslastega kujunesid väga heaks, sest itaallased on väga suhtlemisaltid ning äärmiselt sõbralikud. Näiteks pakkus disainer meile võimalust minna nädalavahetustel tema suvemajja puhkama, usaldades meile võtmed – väga sõbralik ja vastutulelik tegu tema poolt.

Itaallased on ka suured jalgpallifännid – seda kogesime siis, kui nad võitsid maailmameistri tiitli. Eelnevaid Itaalia võite tähistati suurejooneliselt ning mängude otseülekannete ajal muidu tavalisi meesteenindajaid naljalt töötamas ei leidnud.

Alguses oli raske uue elustiiliga kohaneda, kuid järk-järgult võtsime omaks keele ja kultuuri – Itaalias on teatud suhtumine aega, mis kehtib vaid vaikimisi ja mitmed käitumistavad, mida alles pikemas perspektiivis õpid mõistma. Tuleb arvestada itaallaste suurte lubaduste ja muutliku meelega. Kohaliku eluviisiga tegime tutvust siis, kui uued sõbrad-tuttavad korraldasid õhtusööke, kus saime maitsta erakordseid itaalia veine ja rahvusroogi.

Halvimat elamust justkui ei olnudki, üht-teist vaid seoses kohalelennuga. Lennul Tallinnast Berliini leidis aset neljatunnine viivitus, mille tulemusel lend Berliinist Rooma viidi üle järgmisele hommikule. Tagasiteel, kui praktika oli lõppenud, tühistati varasem broneering Berliinist Tallinna. Reis Roomast koju kestis kolm päeva. Seda võiks väga halvaks elamuseks nimetada, kui ebaõnnestumistega poleks kaasnenum ka väga positiivsed lahendused.

Tulevastele praktikantidele soovitaks vaid julget pealehakkamist. Mis juhtuma peab, juhtub niikuinii ja ei ole head päeva ilma halvata. Kuid üks on kindel – pärast pimedat ööd tõuseb alati päike. Elus peakski tegutsema ilma liigse mõtlemiseta ja mureta, sest kõik sujub kokkuvõttes ikka nagu valatult.

Terve praktikaperiood oligi parim elamus – erinevad inimesed, teine keskkond, uued võimalused ja palju lahedaid ning huvitavaid kogemusi. See kõik andis väga palju positiivset energiat. Kõik meie kahtlused ja hirmud ei leidnud mitte mingisugust kinnitust. Katsetamist väärt ja häid asju on palju! Millegi ees ei tasu kartma lüüa.

Avaram maailmavaade, vahetud kogemused ja kõige eelnevate teadmiste vastandamine uutega – kokkuvõttes olid need kolm kuud fantastilised.

SAKSAMAA

Autor: **KELLY LUMISTE**

Saatev asutus: **Tallinna Tehnikaülikool**

Vastuvõttev asutus:

Eriala: **telekommunikatsioon**

Praktika kestus: **8 kuud**

Tallinnast Münchenisse linnulennult pea 2000 km

Õpin TTÜ magistrantuuris telekommunikatsiooni erialal. Ei ole ma mingi kuldpea ega ka eriliselt hoolas, lihtsalt keskmine Eesti tudeng.

Sattusin Münchenisse suhteliselt juhuslikult. Mind valiti seepärast, et olin meie telekommi grupis ainuke, kellel esimeseks võõrkeeleks saksa keel. Juhtusin õppima 400 õpilasega külakoolis, kus inglise keele õpetajatest oli suur puudus. Küll sai seda tookord kirutud ja mõeldud, et mis selle saksa keelega ikka peale hakata. Nüüd on hea meel, sest keeleoskus andis mulle võimaluse, mida mitte kunagi kahetsema ei pea.

Kui ma välja olin valitud, pakkus meie professor mulle võimaluse vestelda ühe Müncheneri Tehnikaülikooli dotsendiga, kes juhtumisi Eestis külas oli. Vestlusele järgnes mõnenädalane e-kirjade vahetus ja nii ma siis pakkisingi lõpuks oma seitse asja, jätsin kodustega hüvasti ja lendasin Münchenisse. Tallinnast Münchenisse on linnulennult pea 2000 km ja et otselende ei ole, tuleb Kopenhaagenis või Stockholmis ümber istuda. Seega kulub reisiks minimaalselt 4 tundi. Kui lennata meeldib ja oodata ei pelga, võib sedagi juba seikluseks lugeda.

Väljakutsed ongi selleks, et neid vastu võtta ja probleemid selleks, et neid lahendada

Algul tundus München hirmutav, ikkagi suurlinn. Kõhe oli küll vist seepärast, et lihtsalt ei teadnud, mida oodata. Peagi vallutas hirmu aga põnevus ja uute kogemuste ootus.

Elama asusin sama dotsendi majja, kes mind Münchenisse praktikale kutsus ja kellest ka minu juhendaja sai. Sain oma toa, oma voodi ja oma võtme, rohkemat polnudki tarvis.

Praktikakoht asus elukohast 7 km ehk siis ühiskondliku transpordiga 10 minuti kaugusel või 20 minuti kaugusel jalgrattaga. Jalgrattast sai Münchenis minu parim sõber. Polnud tarvis ummikutes seista, parkimise pärast muretseda, punktist A punkti B jõudmiseks raha kulutada ja lisaks kõigele oli see veel igati mõnus ja tervislik. Muidugi tuli tänavatel tohutult tähelepanelik olla ja autodele pigem ise teed anda, et mitte pärast kahetseda. Liikluskultuur Münchenis tundub

olevat natukene parem kui meil. München on jalgrattateedega piisavat kaetud ja asjalik rattalukk tagab liiklusvahendi turvalise säilimise.

Töö, mida Münchenis tegema pidin, oli suhteliselt keeruline, sest polnud sellise asjaga kunagi varem kokku puutunud. Minu ülesandeks sai konstrueerida inimese sisekõrva mudel. Sisekõrv on see koht, kus asub kõrvatigu ja inimkeha kõige väiksem luuke: jalus. Hiljem tuli ka mõningaid arvutusi teha, ennekõike selleks, et uurida akustiliste lainete levikut kõrvas. Ülesande täitmiseks oli minu kasutuses arvuti koos spetsiaalsete ja väga kallite programmidega. Nende programmide äraõppimine ja kasutuselevõtt osutus praktika raskeimaks proovikiviks, sest mul ei olnud juhendajat, kes mind neid kasutama oleks õpetanud. Keegi polnud lihtsalt varem neid programme kasutades sellist tööd teinud, nagu minult oodati. Lisaks tõsiasi, et need programmid on tohutute võimalustega, mille avastamine palju aega kulutas. Suur oli rõõm, kui neid lõpuks kasutama õppisin ja kõik enam-vähem laabus. Aga väljakutsed ongi selleks, et neid vastu võtta ja probleemid selleks, et neid lahendada...

Alguses oli probleemiks ka väike keelebarjäär. Sõnavara jäi vajaka ja grammatikareeglid olid peast pühitud. Oli ka juhuseid, kus mõne sõna artikkel osutus olulisemaks kui sõna ise. Aeg annab aga arukust ja paari kuu möödudes polnud see enam mingi probleem. Peamine on julgus suhelda, isegi kui mõni sõna ei meenu või kui mõne sõna valesti juhtud ütlema. Tuleb lihtsalt rääkida ja naeratada! Pealegi tunnevad sakslased ennast kõrvust tõstetuna, kui välismaalased saksa keelt rääkida üritavad, eriti veel siis, kui keegi nii väikesest riigist nagu Eesti tuleb. Muide, Münchenis tuntakse Tallinna kui väga ilusat vana linna ja Eestit kui Eurovisiooni võitjat; teatakse ka seda, et kunagi oli Eesti laev Estonia, mis paraku skandaalselt põhja läks.

Kontaktide loomisega probleeme ei tekkinud, nurgas üksi nukralt seisma ei pidanud. Tänu oma tööle ja seiklusjanule sain endale hulganisti uusi sõpru ja tuttavaid. Mõned tutvused said alguse interneti teel. Saksamaal on vist iga probleemi lahendamiseks olemas internetifoorum, kus professionaalid või niisama teadjad sulle abi annavad. Sain sealt abi, kui suutsin oma arvutisse viirused hankida või kui oma kingadele metallninasid otsisin. Kõige lahendamaks osutus aga foorum, kus CAD programmide profid koos istuvad. Seal ei jäänud ühelegi küsimusele vastus saamata ja kui ikkagi hätta jäin, siis tehti puust ette ja värviti punaseks ka! Tuleb lihtsalt julgelt olla ja küsida osata.

Münchenis juba igav ei hakka

Kui ma Münchenisse tulin, võtsin kaasa vaid kevadriided, sest talv lõpeb seal teadaolevalt juba veebruaris. Sellel aastal siiski mitte. Märtsikuu oli üks lumerohkemaid kuid ja külmakraadid ulatusid kuni 20-ni. Siis saabus viimase saja aasta kuumim juulikuu, temperatuur kuni +40 kraadi. Ja muidugi jalgpalli WM ja Oktoberfest, seda möllu ja tralli ei anna vist küll mitte ühegi teise üritusega võrrelda.

Lisaks on München muuseumide, teatrite, ooperite ja tsirkuste linn. Kuulus on ka veel Hellabrunni loomaaed oma karvaste ja suleliste asukatega ning Olümpiapargi kompleks, kus leiab tegevust nii suur kui ka väike.

München on multikultuurne linn, kus võid leida inimesi igast ilmanurgast. Rahvas on enamjaolt sõbralik, abivalmis ja lahke. Kui linnaplaan käes ja murelik nägu peas tänaval seisma jääda, tuleb kindasti keegi ja pakub oma abi. Nii palju naeratavaid nägusid kui Müncheni vanalinnas, pole ma kusagil varem näinud. Harva kohtab mõnda teenindajat või müüjat, kes sinust välja ei tee või sulle naeratamata jätab.

München on tuhande lõvi linn. Lõvi sümboliseerib tugevust ja heaolu. Igal endast lugupidaval ettevõttel on peasissekäigu juures suur lõvikuju, mis näitab firma konkurentsivõimet ning annab aimu firma tegevusest. See väike detail lisab linnale värvi ja teeb selle ainulaadseks.

München on ka väga kallis linn. Seda märkab juba esimesi sisseoste tehes. Kõikjal tuleb maksta sissepääsu eest, igapäevakulutused on suured. Tähelepanu väärib ka fakt, et tudengisoodustused siin enamjaolt puuduvad. Nii et Leonardo toetus kulus igati marjaks ära!

Uued kogemused lisavad elule värvi

Tänaseks tean, et kõik hirmud ja mured olid saadud kogemust väärt. See teadmiste ja oskuste pagas, mis ma Münchenist kaasa sain, on hindamatu. Sa tunned, et sulle on antud uus võimalus, võimalus olla täpselt see, kes sa olla tahad. Olla just sina ise, oma kultuuri, tööoskuste, oma arvamuste ja mõtetega. Tuleb lihtsalt iseseisev, julge olla, nutta ja naerda nii palju kui kulub. Olla üksi võõraste seas, samas tunda ennast nagu kodus. Reisida, saada uusi kogemusi, teha tööd – see on Leonardo praktikate mõte.

Autor: KATERIIN RIKKEN

Saatev asutus: Eesti Kunstiakadeemia

Vastuvõttev asutus: Michael Ahlefeldt-Laurvig

klaasipuhumistöökoda

Eriala: klaasikunst

Praktika kestus: 7 kuud

Iga algus on raske

Lõpetasin aastal 2005 Eesti Kunstiakadeemia klaasikunsti osakonna. Peale lõpetamist olin silmitsi mitmete raskete küsimustega, sest tegelikult mingit otsest erialast tööd ei olnud ootamas ja alustada vabakutselise kunstnikuna oli hirmutav. Tundsin, et kogemusi on nii vähe. Ja nii olin ma emotsionaalse inimesena kurb ja ootasin midagi – midagi, mis mind aitaks.... Ei tulnud selle pealegi, et inimene saab ikka ainult ise

ennast aidata. Kuuldes Leonardo da Vinci programmist, hakkasid asjad aga liikuma.

Praktikakoha leidmisega oli raskusi. Saatsin erinevatesse Euroopa klaasistuudiotesse laiali 15 kirja sooviga minna praktikale ja sain ainult ühe jaatava vastuse. See tuli Rootsist Michael Ahlefeldt-Laurvigilt (www.glashyttan.com).

Lisan ka mõned seigad oma päevikust, mida ma iga nädal siin koostanud olen, sest siis on kõik hästi meeles ja emotsioonid jõuavad paremini paberile.

Olen nüüd ilusasti kohale jõudnud, küll läbi pisarate, aga pole hullu, olen juba kord selline memmekas. Emme ja issi töid oma kalli lapsukese ise kohale ja andsid uuele perele üle. Vanemad tahtsid kohe kindlasti ise näha, kuhu nende tütar 7 kuuks praktikale läheb. Ja samas teha ka väikese ringreisi Rootsisis.

Stuudio paksu metsa sees

Klaasistuudio asub Halmstadist 40 km kaugusel, leidsime selle väga kergesti üles, Rootsisis on kõik kohad hästi märgistatud. Ei eksinud ühtegi korda ära, kuigi mind oli ette hoiatud, et hakkam elama paksu metsa sees, üksikus maakohas. Kohale jõudes ootasid meid juba klaasikoja omanik Michael, tema kirjanikust naine Angelica ja nende koer Zorro. Peres on ka kaks tütart – Rebecca ja Wiffi.

Kõigepealt tehti meile väike tutvustav ringkäik stuudios ja galeriis ning siis viidi meid minu tulevasse koju nn praktikantide majja. Maja on kohe töökoja vahetus läheduses, eraldatud hekiga, seega selline privaatne kohake. Seal elab hetkel ka Caroline, kes on 2 aastat stuudios assistendina töötanud, kuid suve lõpul lahkub. Olen selles stuudios esimene eestlasest praktikant. Aegade jooksul on

praktikante olnud Hiinast ja Ameerikast, Saksamaalt ja Jaapanist ja muidugi Rootsist.

Mul on väga vedanud

Praktikakohaga on väga vedanud. Ma ei taha tunduda imalana, aga siin on toredad inimesed ja tehnika on heal tasemel, omanik on tark ja hea õpetaja. Michael on paras nupumees, on näiteks piibujahutajad välja mõelnud. Kõik on siin kuidagi loogiline ja mõnus. Michaeli loodavad tööd ja tema stuudio on Rootsist ainulaadsed: esiteks see klaas, mida ta kasutab, teiseks - nii suurt stuudiot ei ole kellelgi. Tema stuudios on päris palju inimesi käinud puhumist õppimas, seega on tal selge nägemus olemas, kuidas ja mis järjekorras midagi teha ja õpetada.

Hommikuti on ikka väike pabin sees, et mis täna teha antakse. Kuigi Michael ütleb, et mul ei pea asjad kohe välja tulema, on siiski kuidagi paha olla, kui ei saa hakkama. Esimene kuu ongi tutvumine, iga päev tehakse midagi uut. Ma veidi kardan, et lasen sellele kohale lihtsalt õhku: pean ju igasuguseid gaasiasju kontrollima. Samas on põnev panna ise kõik toimima!

Põhiliselt olen klaasipuhujate assistent, hommikuti pean töökoja ära koristama ja ahjud puhumiseks valmis panema. Vaatan, et meistril oleks kõik tööriistad olemas. Samas aitan teha väiksemaid klaaselemente suurematele esemetele. Lisaks saan ka ise puhuda ja oma ideid ellu viia, hästi palju saan lihtsalt klaasiga mängida. Et saada heaks klaasipuhujaks, peab vähemalt viis aastat iga päev puhuma. Minul on esialgu võimalus harjutada 10 kuud ja sellelt ajalt võtan maksimumi.

Galerii osas peaks töötama Michaeli tütar Rebecca, aga täna teda polnud, oli haigeks jäänud. Seega oli Michael ka galeriis tööl. Väga palju inimesi ei käinud, aga kõik, kes käisid, ostsid midagi. Lisaks müüb Michael ka klaasipuhumise õppimise teenust, täna käis üks vanem härra proovimas, siis mul oli tunnike pausi, vaatasin pealt. Kuhuigi kiiret mul pole, kui tahan võin vaadata, kui tahan võin puhuda. Michael annab ülesande kätte ja teeb ise oma töid, silmanurgast mind jälgides. Kui valesti teen, siis kohe parandab. Mõnus on see, et ootama ei pea üldse, muudkui tee ja tee. Palju saab harjutada.

...

Täna tegime kausikesi piimklaasist, hõbelehtede ja niitidega. Ilusad tulid välja. Ja veel tegin oma asju, kärbseseeni ja linnukesi, linnukesi hakkasin nüüd tegema värvilistena. Värvilisi asju on hoopis põnevam teha, klaas käitub teisiti. Järgmine päev olin külmtöötluses ja poleerisin linnukeste põhjad ära ja ennae imet - minu linnud pandi kohe müüki. Ja laupäeval olime Michaeliga koos stuudios ja ta pühendas terve päeva minule – hakkasin nüüd puhumist õppima. ...

Kogu see nädal on olnud ainult töö-töö-töö, 6 päeva tegin tööd ja täna, pühapäeval, magasin ainult. Minu väiksed ingliskäed pole ju harjunud tööd tegema, õhtuti olen rampväsinud, jalad haiged, „õllekõht“ kadunud, kätukestele tulevad juba väikestviidi musklid ja näpukesed on kõik rakkus, käenahk on juba kõvaks läinud – ei aita siin mingi kreemitamine enam. Aga mis peamine, ma olen ikka õnnelik!

...

Täna oli selline päev, kus pidin lisaks ka galerii eest hoolitsema ja klientidega suhtlema. Kliente palju ei käinud, aga osteti ikkagi hästi ja mul oli tegemist palju. Saan nüüd kassaaparaadiga ka hakkama, selline hästi tähtis mulje jääb, et arveldan rahaga ja vajutan nuppe ja siis käib kill-köll, nagu päris.

Klaas on olnud sel nädalal hästi paha, mulliline, sellest ei saa napsuklaase või veinipokaale teha. Tegime hoopis siniseid vaase hõbedase niidiga. Klaasipuhuja Jensil on komme aeg-ajalt piip järsku mulle anda, et nüüd on minu kord puhuda.

Esimene reaktsioon oli: appiiiii! Kui välja tuli, oli mõnus tunne – tegin küünlahoidja ja sain selle ka endale.

Pidin olema ühe päeva külmtöötuses, lihvisin üle 100 seenekese põhjad ära, huuuh... töömutt.

Visatakse vette tundmatus kohas.... keelepraktika

Täna pidin erandkorras olema assistendiks klaasipuhuja Jensile, kes ei mõista inglise keelt. Mina ei mõista eriti rootsi keelt. Huuuh... alguses jooksis juhe nii kokku, midagi ei osanud teha ega kuidagi ei osanud olla. Kuid kõik lõppes hästi, me saime isegi suheldud – joonistasime paberile ja vehkisime kätega. Põhjus, miks ma pidin teda assisteerima, seisneb sellest, et kuna Caroline läheb järgmisel nädalal ära, jään ainukeseks assistendiks. Michael läheb 3 nädalaks Toskaanasse puhkama, tema asemele tuleb stuudiosse tööle toosama Jens. Michael näitas paar korda ette, kuidas ma assisteerima pean, ja nii jäimegi Jensiga kahekesi. Kuid ta on väga brå onu. Cooli välimusega ja väga heatahtlik. Nii et pole hullu, saame hakkama. Jens ütles ka, et „inget problem“. Tulles tagasi Toskaanast oli Michael üllatunud, kui hästi ma suudan Jensiga suhelda – mis sest, et rääkimisel kasutan käsi-jalgu-miimikat-häälitsusi-näitlemisoskust ja joonistamist-kirjutamist. Mulle meeldis, et ta seda mainis: tunnen end ikka natuke halvasti, et rootsi keeles ei suhtle.

Vaba aeg

Alguses kartsin, et suren siin inimtühjas kohas igavuse kätte. Michael ja tema pere elavad Halmstadis, naabreid praktiliselt ei ole, lähim asustatud koht on Kinnared (2 km), seal on ka kauplus ja rongipeatus.

Täna käisin järve ääres päevitamas ja ujumas. Sain Michaelilt ühe vanakooli erkpunase ratta, millel sadul liikus ja käigud ei vahetunud, aga hoo võttis küll kiiresti üles. Lähim järv on 8 km kaugusel Torupis. Aga hästi hea oli olla, pärast töönädalat oli mõnus niisama lesida ja päikest võtta. Rattaga sõites oli kogu aeg Meg Ryani tunne sellest filmist, kus Meg sõidab rattaga ja laseb käed lahti ja tuul puhub ja selline vaba tunne on hinges. Nüüd olen kaks päeva stuudios üksi olnud, täna olen ainult ühe „tere“ öelnud, siis ka häält välja ei tulnud, sest pole ju üldse rääkinud. Hakkan rootsi keelt õppima, saan siin omaette harjutada. Keegi on tabavalt öelnud: „Üksindus on pagana hea asi, aga vahel tahaks seda kellelegi öelda“. Ja veel – päästsin siin suve hakul roose umbrohist ja nüüd tänab ka kõige väiksem ja õnnetum roosike mind kahe öiega. Kas pole armas.

...

Naudin ilusat sooja kuldse päikesega sügist ja eile kuulasin Eesti 80-ndate hitte – no oli alles hea! – ja õhtud veedan Franz Kafkaga. Ja mõtlen.

Küpsetasin ülepanni porgandisepikut – ma pole ju suur kokapreili, aga see tuli küll hea! Ja siis tegin ka rosoljet, sest vanaema saatis mulle palju juurvilju. Paljud on küsinud, et kas igatsen eesti toitu – ei igatse. Ei igatsenud ka 4 kuud USA-s olles, sest kui ise kokata, siis saab selle kodumaitse kergemini kätte.

...

Performance, mille korraldasid Michaeli naine Angelica ja tema kaks sõpra, oli mõjuv, liigutav ja pani mõtted tööle. See rääkis naisest või naistest üldse, kes

tahavad, et kõik oleks korras, et kõike peab kontrollima, eksida ei tohi ja et aeg tiksuh kogu aeg edasi ja edasi... Kõik oli kuidagi mõjuv ja tõeline. Meil Eestis on ju performance´d nii, et keegi laseb purki ja keegi tuleb rasvase peaga ja räägib, et on loll. Aga see siin oli kuidagi täis respekti, oli mindud raskemat teed ja ka muusika oli nii hea.

...

Kaheks nädalaks tuleb mulle seltsiks üks 53-aastane rootslanna Maria, kes tahab klaasipuhumisega tegelema hakata. Rootsi riik maksab need õpingud kinni! Ta on olnud suurema osa elust koduperenaine ja lühikest aega kunstiopetaja. Mul on nüüd õhtuti ka lõbusam, majakaaslane jälle olemas. Ja saan oma rootsi keelt harjutada.

Studios kohtun pidevalt uute inimestega, sest üks pesueht eestlane tekitab siinkandis siirast huvi. Minust tehti lugu kohalikku ajalehte, see tõi kaasa suurema klientidevoolu. Jens norib, et olen kuulsus, tõi mulle lehe kohe mälestuseks. Halmstadi performance´i afterparty´l tuli üks naine ja küsis, kas ma olen seesama eestlane klaasistuudiost, kellest ta lugese ajalehest, ja kas võib mind kunagi kohvile kutsuda. Selgus, et ta töötab raadios. Raadiosaadet ei ole veel toimunud.

Tulevik

Olen muutunud siin palju kindlamaks ja avatumaks. Suurt hirmu pole mul ka enam tuleviku ees, sündmused ja inimesed ootavad igal pool, peab lihtsalt nad üles otsima ja küll siis saab juba rattad käima. Olen olnud siin pea viis kuud, kaks kuud on veel, siis saab Leonardo stipendium läbi, kuid mind kutsuti juba tagasi. Pärast aastavahetust tulene siia veel kolmeks kuuks tööle. Ei tea veel, millest elama hakkana, aga ahvatlus on suur, küll kuidagi ikka hakkama saab. Kunstnikele pole ju palju vaja.

Rebecca üritab mulle selgeks teha, et jääksin Rootsi elama ja alustaksin siin oma karjääri, aga mulle meeldib Eesti. Tegelikult on palju suurem väljakutse panna oma stuudio tööle kodus, kus kõik alles areneb ja kasvab. Rootsis teavad inimesed klaasist palju, hindavad ja ostavad seda. Siin hakkamasaamine oleks palju lihtsam. Aga mulle on tähtis ikka Eesti!

...

Üritan osa võtta ühest kunstinäitusest Taanis. Rääkisin sellest ka Michaelile, tema tahtis mind toetada mõne vormi või millegi sellise ostmisega, mida mul töö teostamiseks vaja läheb. Üllatusin muidugi, kuid siis ta selgitas, et olen talle palju abiks olnud. Kiitust on ikka hea kuulda. Michael pakkus, et tema stuudio on tulevikus alati mulle avatud, kui mul on vaja teha näitusetöid. Ta lubas aidata ka nõu ja jõuga minu oma stuudio väljaehitamisel Eestis.

Lõppsõna

Aitäh Leonardole, et olemas olete, aitate noortel näha maailma ja olla abiks oma identiteedi leidmisel. Minul on praktiliselt olnud küll kõik nagu muinasjutus! Muidugi juhtub ka äpardusi, aga kõik kogetud hea aitab unustada halva ja tekitab nii palju indu, et tahaks kohe tervele maailmale hõisata, et elu on tore. Veidi teeb muret see, mis saab, kui lähen tagasi koju. Aga – Eesti on ju kodu, kus ma tahan elada ja aidata teistel leida oma võimalusi, nagu minul enda omi leida on aidatud.